

Robert Bury

Sędzia Sądu Okręgowego w Szczecinie

Seminarium Katedry Postępowania Cywilnego
Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego
18 kwietnia 2023 r.

Zasada koncentracji materiału procesowego

I. Zasada koncentracji materiału procesowego – geneza, cele i modele

1. Normatywne sankcjonowanie ciężaru wspierania procesu jako założenie każdego z modeli koncentracji materiału procesowego
2. Cele koncentracji materiału procesowego
3. Modele koncentracji materiału procesowego
 - a. System prekluzji
 - b. System dyskrecjonalnej władzy sędziego
 - c. Systemy pośrednie

II. Aksjologia zasady koncentracji materiału procesowego

1. Znaczenie wartości we współtworzeniu systemu prawnego
2. Zasady procesowe jako normatywna postać wartości
3. Rola zasad prawa w wykładni przepisów postępowania cywilnego
 - 3.1. Problem wykładni aksjologicznej
 - 3.2. Aksjologia wykładni przepisów postępowania cywilnego
 - 3.3. Znaczenie Konstytucji RP i norm prawa unijnego dla wykładni przepisów koncentracyjnych

III. Zasada koncentracji materiału procesowego a inne zasady procesowe

1. Zasada prawdy
2. Zasada równouprawnienia stron
3. Zasada formalizmu procesowego
4. Zasada dyspozycyjności
5. Zasada kontradiktoryjności
6. Zasada pisemności

IV. Prewencyjne instrumenty prawne koncentracji materiału procesowego

1. Przygotowanie rozprawy
2. Temporalne ograniczenia skuteczności czynności procesowych
 - 2.1. Normatywne ograniczenie czasu trwania procesu
 - 2.2. Termin do przeprowadzenia dowodu (art. 242 k.p.c.)
 - 2.3. Problematyka i konsekwencje ustanowienia momentów koncentracyjnych
 - 2.3.1. Zakres przedmiotowy (fakty i dowody, twierdzenia o prawie, zarzuty)
 - 2.3.2. Zakres podmiotowy (przekształcenia podmiotowe, interwencja uboczna)
 - 2.3.3. Zakres stadialny
 - 2.3.3.1. Postępowanie przed Sądem pierwszej instancji
 - 2.3.3.2. Postępowanie przed Sądem drugiej instancji (zarzut apelacyjny naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisów koncentracyjnych)
 - 2.3.3.3. Postępowanie przed Sądem Najwyższym
 - 2.4. Bezskuteczność czynności procesowych albo sankcja prekluzyjna dla czynności procesowych

V. Represyjne instrumenty prawne jako reakcja na spóźnione przytoczenia stron

1. Kwestia kwalifikacji spóźnionego powoływania faktów i dowodów jako nadużycia prawa procesowego
2. Obciążenie kosztami procesu i grzywną
3. Odpowiedzialność odszkodowawcza za szkody wynikłe ze spóźnionych przytoczeń
4. Reakcja stron na nadużycia sądu w zakresie realizacji zasady koncentracji materiału procesowego
5. Znaczenie i skutki prewencyjnych i represyjnych instrumentów prawnych dla konstrukcji systemów gromadzenia materiału procesowego

Wybrane pozycje literatury

1. S. Cieślak, *O potrzebie wypracowania kryteriów aksjologicznej oceny regulacji procesowej* [w:] *Założenia aksjologiczne nowelizacji KPC z 4 lipca 2019 r.*, red. S. Cieślak, Łódź 2020
2. M. Dziurda, *Czy nadchodzi zmierzch zasady ustności w postępowaniu cywilnym?*, PPC 2022/1
3. M. Dziurda, *W sądzie jak w arbitrażu – czy to się może udać?*, [w:] *Praktyka wobec nowelizacji postępowania cywilnego. Konsekwencje zmian*, red. M. Dziurda, T. Zembrzuski, Warszawa 2021
4. F. K. Fierich, *Środki skupienia materiału procesowego*, Kraków 1928
5. T. Gizbert-Studnicki, *Konflikt dóbr i kolizja norm*, RPEiS 1989/1
6. A. Góra-Błaszczkowska, *Zasada równości stron w procesie cywilnym*, Warszawa 2008
7. A. Jakubecki, *Koncentracja materiału procesowego* [w:] *Praktyka wobec nowelizacji postępowania cywilnego. Konsekwencje zmian*, red. M. Dziurda, T. Zembrzuski, Warszawa 2021
8. B. Karolczyk, *Koncentracja materiału procesowego w postępowaniu cywilnym przed sądem pierwszej instancji*, Warszawa 2013
9. M. Kordela, *Aksjologiczna wykładnia prawa*, Acta Universitatis Wratislaviensis No 3791, Przegląd Prawa i Administracji 2017/110
10. L. Leszczyński, *Kryteria pozaprawne w sądowej wykładni prawa*, Warszawa 2022
11. A. Łazarska, *Rzetelny proces*, Warszawa 2012
12. L. Morawski, *Główne problemy współczesnej filozofii prawa. Prawo w toku przemian*, Warszawa 2005
13. P. Rylski, *Działanie sądu z urzędu a podstawa faktyczna wyroku cywilnego*, Warszawa 2009
14. E. Waśkowski, *System procesu cywilnego. Wstęp teoretyczny. Zasady racjonalnego ustroju sądów i procesu cywilnego*, Wilno 1932
15. K. Weitz, *Między systemem dyskrecyjnej władzy sędziego a systemem prekluzji – ewolucja regulacji prawa polskiego* [w:] *Ewolucja polskiego postępowania cywilnego wobec przemian politycznych, społecznych i gospodarczych*, red. H. Dolecki, K. Flaga-Gieruszyńska, Warszawa 2009
16. K. Weitz, *System koncentracji materiału procesowego według projektu zmian Kodeksu postępowania cywilnego* [w:] *Reforma postępowania cywilnego w świetle projektów Komisji Kodyfikacyjnej*, red. K. Markiewicz, Warszawa 2011
17. E. Wengerek, *Koncentracja materiału procesowego w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1958
18. J. Wróblewski, *Sądowe stosowanie prawa*, Warszawa 1988
19. T. Zembrzuski, *Koncentracja materiału procesowego - w poszukiwaniu właściwej drogi* [w:] *Praktyka wobec nowelizacji postępowania cywilnego. Konsekwencje zmian*, red. M. Dziurda, T. Zembrzuski, Warszawa 2021
20. T. Zembrzuski, *Prawda jako wartość sprawiedliwego procesu* [w:] *Poszukiwanie prawdy w procesie cywilnym – ideał czy rzeczywistość?*, red. M. Strus-Wołos, M. Wiczorek, Radom 2022